

Kultūros institucijos:

Gdanskio miesto istorijos muziejus:
www.mhmg.gda.pl

Centrinio miesto rotušė – Długa g. 47,
tel. +48 58 767 91 00

Gintaro muziejus – Anglies turgus,
Ilgosios gatvės prievartės architektūrinis
ansamblis, Targ Weglowy g. 1,
tel. +48 58 301 47 33, vietinis – 123

Artuso dvaras – Długi Targ g. 43/44,
tel. +48 58 767 91 80

Miesto interjero muziejus
– Uphageno namas, Długa g. 12,
tel. +48 58 301 23 71

Bokšto laikrodžių muziejus

– šv. Katerinos bažnyčios bokštas,
Wielkie Mliny g., tel. +48 58 305 64 92

Gdanskio sporto ir turizmo muziejus

– Przedmurze g. 2, tel. +48 58 305 76 61

Lenkijos pašto muziejus Gdanske

– Obrońców Poczty Polskiej g. 1/2,
tel. +48 58 301 76 11

Nacionalinis muziejus:

www.muzeum.narodowe.gda.pl

Senajo meno skyrius – centrinis
pastatas, Torunska g. 1,
tel. +48 58 301 70 61

Naujojo meno skyrius – Vienuolyno
viršininkų rūmai Olivoje, Cystersow g. 18,
tel. +48 58 552 12 71

Etnografijos skyrius – Vienuolyno
viršininkų svirnas Olivoje, Cystersow g. 19,
tel. +48 58 552 41 39

Centrinis jūros muziejus:
www.cmm.pl

Svirnų sala – Olovianka g. 9-13,
tel. +48 58 301 86 11/12

Svirtis – Szeroka g. 67/68,
tel. +48 58 301 53 11

Archeologijos muziejus

www.archeologia.pl

Mariacka g.25/26,
tel. +48 58 301 50 31/32

„Solidarnosc“ muziejus

– paroda „Kelias į laisvę“

www.fcs.org.pl

Gdanskio laivų statyklos istorinė „BHP“
salė ir laivų statyklos teritorija – Doki g. 1,
tel. +48 58 769 29 20

Jūros švyturys, Gdansk – Nowy Port

www.latarnia.gda.pl

Przemyslowa g.6a,
tel./faks. +48 58 760 16 42

Valstybinė „Baltijos“ opera

www.operabaltycka.pl

Al. Zwyciestwa 15, tel. +48 58 341 05 63

Lenkijos „Baltijos“ filharmonija

www.filharmonia.gda.pl

Olowianka g. 1, tel. +48 58 305 20 40

Valstybinis teatras „Wybrzeze“

www.teatrawybrzeze.pl

Targ Weglowy g. 1,
tel. +48 58 301 70 21, vietinis – 31

Miesto lėlių teatras „Miniatura“

Gdansk – Wrzeszcz, al Grunwaldzka 16,
tel. +48 58 341 94 83

Miško tatrai

Gdansk – Wrzeszcz, Jaskowa Dolina g.,
Gutenberggo gojaus apylinkės

Gdanskio Pabaltijo kultūros centras

www.nck.org.pl

Senamiesčio rotušė, Korzenna g. 33/35,
tel. +48 58 301 10 51

Šiuolaikinio meno centras „Laznia“

www.laznia.pl, Jaskolcza g. 1,

tel. +48 58 305 26 80

Klubas „Zak“

www.klubzak.pl

Gdansk – Wrzeszcz, Grunwaldzka

g. 195/197, tel. +48 58 345 15 90

Turizmo informacija:

- Turizmo draugija „Pomorze gdanske“,
Heweliuszo g. 27, tel. +48 58 301 43 55

El. paštas: itgdansk@op.pl

- „PTTK“ Gdanskio skyrius, Długa g. 45,

tel.: +48 58 301 60 96, 301 91 51,

el. paštas: biuro@pttk-gdansk.pl,

- punktas Centriniam traukinių stoties

pastate ir prieš stotį esančiame kioske

Leidėjas: Gdanskio miesto valdyba

Miesto reklamos skyrius

Nowe Ogrody g. 8/12

PL 80-803 Gdanskas

El. paštas: umg@gdansk.gda.pl

Vertimas: Dalia Pukštytė

Leidėjas: S. Skladowski, M. Zak, A. Fyrinowicz, K. Gollnau,
W.Wegrzyn, D. Kula, S.J. Michalak, Foto Press, Miesto reklamos
skyriaus archyvas.

Leidėjas dėkoja p. S.J. Michalakui, p.L. Mirtai, Gdanskio miesto istorijos
muziejui, Nacionaliniam muziejui Gdanske, „Solidarnosc“centro fondui,
Mokslų akademijos bibliotekai Gdanske, ir leidyklai „TESSA“
už medžiagos ir nuotraukų pateikimą publikacijai.

Miesto komunikacijos informacija:

tel. +48 58 341 71 50, 341 32 46

www.zkm.pl

Integruota gelbėjimo sistema:

Gaisrinė sargyba 998

Policija 997

Greitosios medicinos pagalba 999

Miesto sargyba 986

GDAŃSK

www.gdansk.pl

Leidėjas: Gdanskio miesto valdyba

Miesto reklamos skyrius

Nowe Ogrody g. 8/12

PL 80-803 Gdanskas

El. paštas: umg@gdansk.gda.pl

Vertimas: Dalia Pukštytė

Leidėjas: S. Skladowski, M. Zak, A. Fyrinowicz, K. Gollnau,
W.Wegrzyn, D. Kula, S.J. Michalak, Foto Press, Miesto reklamos
skyriaus archyvas.

Leidėjas dėkoja p. S.J. Michalakui, p.L. Mirtai, Gdanskio miesto istorijos
muziejui, Nacionaliniam muziejui Gdanske, „Solidarnosc“centro fondui,
Mokslų akademijos bibliotekai Gdanske, ir leidyklai „TESSA“
už medžiagos ir nuotraukų pateikimą publikacijai.

Leidėjas dėkoja p. S.J. Michalakui, p.L. Mirtai, Gdanskio miesto istorijos
muziejui, Nacionaliniam muziejui Gdanske, „Solidarnosc“centro fondui,
Mokslų akademijos bibliotekai Gdanske, ir leidyklai „TESSA“
už medžiagos ir nuotraukų pateikimą publikacijai.

Leidėjas dėkoja p. S.J. Michalakui, p.L. Mirtai, Gdanskio miesto istorijos
muziejui, Nacionaliniam muziejui Gdanske, „Solidarnosc“centro fondui,
Mokslų akademijos bibliotekai Gdanske, ir leidyklai „TESSA“
už medžiagos ir nuotraukų pateikimą publikacijai.

Gdanskio įžymybės

GDAŃSK

www.gdansk.pl

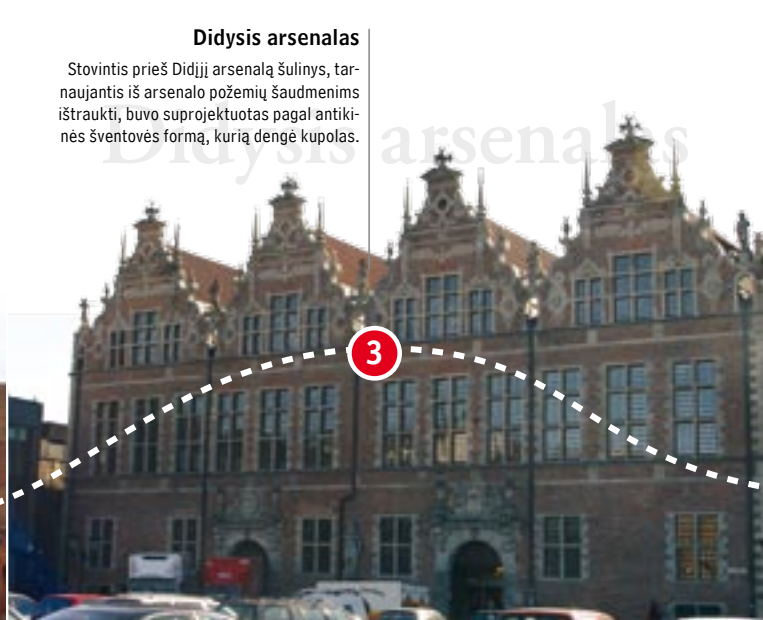
Gdanskas

Iškylantis virš miesto gotikinis masyvas iš plytų – bazilika „Mariacka“, Ilgasis Turgus – vienas iš gražiausių Europos turgų, apsuptas eile turtingų renesanso fasadų turinčių mūrų su centre karaliaujančia Neptūno skulptūra, sena, ant Motlavos upės kranto snaudžianti viduramžių svirtis – tai populiariausi Gdasko simboliai. Tūkstantmetį skaičiuojanti Pabaltijo tvirtovė, Heveliuszo, Farenheito, Schopenhauerio, Giunterio Grasso ir Valensos gimtinė garsėja kaip viena iš didžiausių turizmo atrakcijų. Gdaskas stebina miesto architektūros, sakralinės, militarinės ir uosto paminklų gausybe, dešimtį šimtmečių stebinančiu kultūros palikimu ir savo audringa istorija, o taip pat išskirtina miesto atmosfera, kur praeitis ir naujovės kuria puikią harmoniją ir nepakartojamą peizažą.

Karališkasis traktas

Gdanskas daug kartų turėjo garbės priimtį Lenkijos monarchus: 1552 m. liepos 8 d. Čia apsilankė Zygmuntas Augustas su savo dviejų tūkstančių svita, o 1677 m. rugpjūčio 1 d. į miestą garbingai įvažiavo Janas III Sobieskis su žmona Marisienka ir sūnumi Jąkubu.

Aukštieji vartai (1)

XVI a. akmeniniai vartai su ypatingomis skulptūromis buvo Gdanskio Karališkojo trakto pradžia. Čia atvykstantis „daug galinčius“, išskyrus skandalinguosius Gdanskio gyventojus sveikino Lenkijos, Gdanskio ir Karališkųjų Prūsų herbai su pamokančia inskripcija „Teisingumas ir tikėjimas - tai visų karalysčių pagrindai“.

Ilgosios gatvės prievartė (2)

Gotikos – renesanso Ilgosios gatvės prievartės architektūrinis ansamblis, kažkada buvęs viduramžišku miesto fortifikacijos elementu. Čia įspėjančiai iškyla: kankykla – vieša bausmės įvykdymo vieta ir kalėjimo bokštas su gėdos stulpo liekanomis, kur XVII-XIX a. laikotarpiu talpinosi miesto kalėjimas. Istorinės bokšto sienos slepia „Gdanskio aukso“ lobius – vertingus, vienintelio Lenkijoje esančio, Gintaro muziejaus rinkinius.

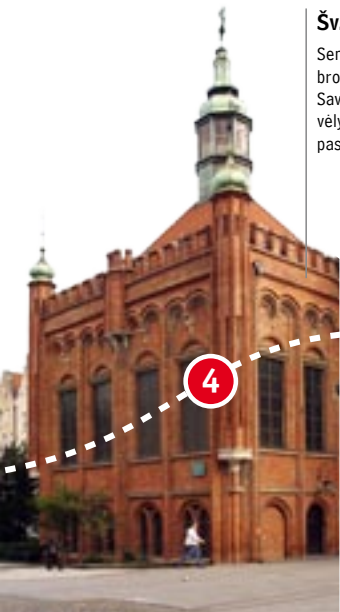
Didysis arsenalas

Stovintis prieš Didįjį arsenalą šulinys, tar naujantis iš arsenalo požemių šaudmenims ištraukti, buvo suprojektuotas pagal antiikinės šventovės formą, kurią dengė kupolas.

Didysis arsenalas (3)

Iškylantis ir ne mažiau imponuojantis, dekoratyvus arsenalo pastatas yra žinomiausiu olandų manierizmo pavyzdžiu Gdanske. Turtingai puoštose dvi lygiaeilės fasados, iš Anglies turgaus pusės ir Tkacka gatvės, nustebina savo kompozicija ir ornamentų gausa. Kažkada jo puikus vidus buvo pilnas patrankų šaudmenų, visokiausių ginklų. Šiandien, čia pirmajame aukšte yra įsikūręs prekybos centras, o kituose aukštuose yra Dailės akademija.

Šv. Jurgio brolijos dvaras

Seniausia viduramžių Gdanko šv. Jurgio brolija iš pradžių susitikinėjo Artuso dvare. Savo nuosavą dvarą (taip vadinamą šaudyklą) vėlyvosios gotikos flamandų stiliumi brolija pastatė šalia Auksinių vartų 1487 – 1494 m.

Auksiniai vartai (5)

Pastatyta XVII a. pradžioje puiki Triumfo arka su dviejų aukštų kolumnomis vedė į reprezentacinę Ilgąją gatvę. Per ją, kažkada į Gdanską įvažiuodavo karaliai su palyda. Vartų viršūnės jungia akmenines figūras, simbolizuojančias per amžius Gdanko gyventojų vertinamą taiką, laisvę, turtą, garbę, santaiką, teisingumą, religingumą. Ilgojoje gatvėje gyveno pasiturinčios, įtakingos Gdanko šeimų giminės. Šiandien populiarius bulvaras veda išilgai didingų mūrinių pastatų, imponuojančių savo fasadais, pritraukiančiais savo formų turtingumu ir statybos originalumu.

Uphageno namas

1911m. lapkričio 1 d. išnuomotame iš šeimos senajame Johano Uphageno name Ilgojoje gatvėje Nr. 12, buvo atidarytas Miestietiško interjero muziejus. Iki 1945 m. jis veikė kaip miesto muziejaus skyrius.

Uphageno namas

Uphageno namas (6)

Tai rokoko – klasicistinio stiliaus mūrinis pastatas, esantis Ilgojoje gatvėje, kažkada buvo žinomo miesto tarybos nario ir teismo prisiėkusiojo J. Uphageno buveinė. Šiuo metu čia yra Miestietiško interjero muziejus, kuriame galima stebėtis visko perpildytu, turtingu miestietiško senojo mūrinio namo apstatymu. Pasivaikščiojimas po priemenę, didįjį ir mažąjį valgomąjį, muzikinį kambarį, virtuvę, apžiūrint puikiai, su pietizmu atkurtą interjerą, lankytojus gražina į XVIII a. pabaigos laikus.

Centrinio miesto rotušė

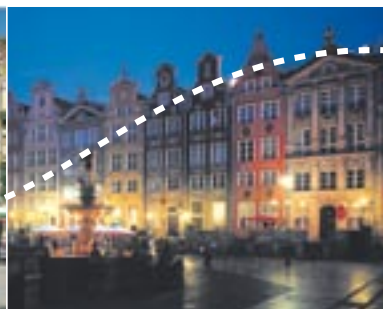
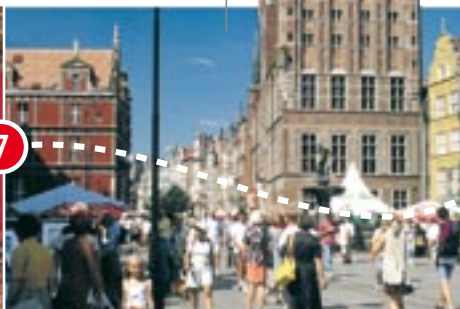
1556 m. spalio mėn. Centrinio miesto rotušės bokštas ir interjeras kilus gaisrui buvo sunaikinti.

Atstačius, rotušė įgavo renesanso stiliaus interjerą, o 1561 m. įgavo „šalmą“, kuris apsupo karaliaus Zigmunto II Augusto skulptūrą. Bokšte buvo patalpintas naujasis laikrodis ir cerilonas, sudarytas iš 14 varpų.

m MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA GDAŃSKA

7

Neptūno fontanas

Neptūno fontanas

1633 m. spalio 9 d. prie Artuso dvaro buvo pirmą kartą paleistas fontanas su jame stovėjusia Neptūno figūra. Fontanas veikė nuo pavasario iki rudens, o jo darbo dienas ir valandas nustatė Miesto Taryba.

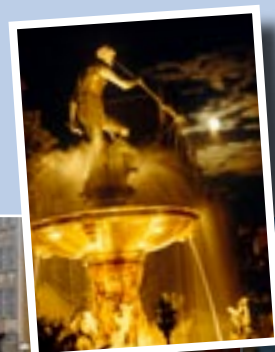
8

Centrinio miesto rotušė (7)

Nešiuolaikinė turtingos ir galingos Gdanskio miesto valdžios būstinė, savo pradžia siekianti XIII amžiaus pabaigą, daug kartų perstatyta, savo architektūra ir nyderlandų manierizmo vidaus interjeru tinkamai atspindėjo miesto turtus ir poziciją. Labiausiai išvaizdi – Didžioji Tarybos salė, dar vadinama Raudonąja sale yra laikoma viena iš gražiausių, naujausių laikų rotušių interjerų sale. Jos lubas puošia 25 Izaoko van den Blocko paveikslai, turintys simbolinę potekstę. Garsiausias iš jų - tai „Gdanskio apoteozė“. Iš rotušės bokšto į miestą sklinda varpų muzika, vieno iš Gdanskio cerilonų, XVII amžiaus instrumento replikos. Šiuo metu istoriniame pastate yra įsikūręs Gdanskio miesto Istorijos muziejus.

Neptūno fontanas (8)

Ilgajame turguje stovintis XVII a. Neptūno fontanas yra Gdanskio miesto ir jungties su jūra simboliu, gražiausio miesto turgaus nuostabi puošmena. Pagal vieną iš Gdanskio legendų, tai būtų Neptūnas prisidėjo prie garsios Gdanskio užpiltinės „Goldvasser“ atsiradimo. Supykęs Neptūnas, kad į fontaną yra metamos monetos, trenkęs savo trišakiu kabliu į vandenį padarė auksą, padaliną į mažus gabalėlius, kurie iki šiol savo švytėjimu puošia gerą, žolinį skonį turintį likerį.

Artuso dvaras

Artuso dvaras

1742 m. lapkričio 23d.
Artuso dvare atsirado grūdų gildija, kuri gyvavo iki 1920 m.

Artuso dvaras (9)

Primenanti idėją, kuri siekia karaliaus Artūro legendinį riterių Apvalųjį stalą, reprezentacinė pirklių brolijų buveinė (taip vadinamųjų posėdininkų), sudaryta iš pasiturinčių teisybės saugotųjų ir amatininkų, buvo viena iš svarbiausių senojo Gdansko pasilinksminimo ir prekybos vietų. Žinomų Gdansko gyventojų sanbūros vietą patronavo imponuojančios Gdansko liūtų skulptūros, laikančios miesto herbą, pirklių prižiūrėtojas Merkurijus, Teisingumo ir Jėgos personifikacijos, o taip pat ir palanki Fortūna. Dvaro vidinį interjerą turtina daug piešinių, laivybos modeliai, boazerijos, ginklai, o taip pat ir didžiausias pasaulyje (virš 10 m.) renesanso laikų pečius, puoštas kokliais, ant kurių yra pavaizduoti tų laikų Europos valdytojų portretai, herbai, taip pat dorybės ir planetų personifikacijos.

Naujasis posėdininkų namas

1901 m. lapkričio 16 d. Naujojo posėdininkų namo 1 – ajame aukšte, esančiame prie Ilgojo turgaus 43, buvo atidaryta paroda „Gdansko priemenė“. Ekspozicija buvo sudaryta iš daugiau nei dviejų šimtų eksponatų, kuriuos paaukėjo Lesseras Gildzinskis.

Naujasis posėdininkų namas (10)

Artuso dvaro kaiminystėje iškyla Naujasis posėdininkų namas, kurio vidus, taip vadinamoji Gdansko priemenė, tai reprezentacinis baroko stiliaus salonas, pilnas Gdansko ir nyderlandų amatininkų darbų. Pro Naujojo posėdininkų namo langą kiekvieną dieną, 13.00 val. pasirodo puiki panelė Hedviga – XVII a. Gdansko miestelėnė, ten dėdės įkalinta, seno romano „Panelė iš lango“ - didvyrė, kurį parašė 1891 m. Jadvyga Luszczewska. Šį pasakojimą skaitė ne viena lenkų karta, kad vėliau, apsilankius Gdanske, pasižiūrėtų į puslapiuose įamžintą namą, langelį, o jame – gražiąją panelę.

Auksinis namas

Auksinis namas

Auksinio namo fasado dekoracijų skulptūros buvo užsakytos Italijoje ir jūra gabenamos į Gdanską. Jos nuskendo kartu su jas gabenusiu laivu, skulptūrų vietą užėmė puošybos elementai skirti galinei elevacijai.

Auksinis namas (11)

Taip pat žinomas, vienas iš gražiausių Gdanskio miesto pastatų stovi Ilgajame turguje. Buvo pastatytas burmistrui, turtingam pirkliui, ryškiam meno mecenatui Janui Speimanui ir jo žmonai Juditai iš Bahrų, XVII a. pradžioje pagal Abrahamo van den Blocko projektą. Legenda pasakoja, kad kartais po šio pastato koridorius blaškosi puikiosios Juditos Speiman dvasia ir šnabžda: „Daryk teisingai, nė kieno nebijok“.

Žalieji vartai

Kol buvo pastatyti reprezentacinę funkciją turintys Žalieji vartai, toje vietoje stovėjo seniausi Gdanskio miesto vartai. 1880 m. rugsėjo 17 d. Žaliųjų vartų pastate buvo inauguruota Vakarų prūsų provincijos muziejaus veikla.

Žalieji vartai (12)

Regneris iš Amsterdamo ir Hansas Krameris iš Drezdno 1568 - 1571 metais pastatė manieristinį stilių turinčius Žaliuosius vartus, kurie buvo skirti kaip pastatas atvykstantiems monarchams vizituojantiems miestą. Savo reprezentacinę funkciją atlikti pastatui teko tik vieną kartą. 1646 metais čia buvo apsistojusi Marija Liudvika Gonsaga, keliaudama iš Prancūzijos į savo vestuves su Vladislavu IV. Čia šiuo metu, kaip viename iš Nacionalinio muziejaus objektų, yra rengiamos parodos. Taip pat čia yra Nobelio premijos laureato, buvusio Lenkijos prezidento Lecho Valensos biuras.

Bažnyčia „Mariacka“

1502 m. liepos 28 d. buvo baigta nuo 1343 m. trukusi šios bažnyčios statyba Gdanske. Vienas iš jos įžymiųjų yra astronominis laikrodis, kurį 1464 – 1470 m. sumontavo Hansas Diuringeris. Šis laikrodis rodo valandas, dienas, kintamųjų švenčių datas ir mėnulio fazes. Per vidurdienį jame pasirodo trys karaliai, apaštalai, Adomo ir Ievos, Mirties figūros.

Bažnyčia „Mariacka“

Švenčiausios Mergelės Marijos bažnyčia (13)

Daugiau nei prieš pusantro šimto metų pastatyta Marijos bazilika yra didžiausia iš plytų pastatyta šventovė Europoje. Jos gotikinio stiliaus interjeras su išskirtinai gražiais krištoliniais skliautais dengia daug puikių viduramžių ir baroko laikotarpio meno kūrinių, tarp kurių pavyzdžiui yra: turtingai puoštas pagrindinis altorius, tai meistro Michalo Schwarzo iš Augsburgio darbas, jaudinanti akmeninė pieta (apie 1410 m.), Hanso Memblingo triptiko kopija „Paskutinis teismas“, garsus astronominis laikrodis. Puiki paprastų, asketiškų bažnyčios mūrų akustika pabrėžia gerą puikių barokinių vargonų skambesį. Iš improvizuojančios 82 metrų aukščio varpų bokšto galerijos, kurios charakteringa forma su plokščiu stogu garbingai iškyla virš Gdanko, stebina puikiu miesto panoramos vaizdu. Į ją veda beveik 400 laiptelių. Bazilikos šešėlyje, šalia jos išsauga lenkų karaliaus Jano Sobieskio III aukota barokinė Karališkoji koplyčia (14), turinti originalų fasadą ir charakteringus tris kupolus.

Gatvė „Mariacka“

Gatvė „Mariacka“

Nuostabi gatvė „Mariacka“ e kartą buvo filmų pleneru. Tarp kitų, būtent čia, buvo nufilmuotas filmas pagal Tomą Maną „Buddenbrokowie“.

Gatvė „Mariacka“

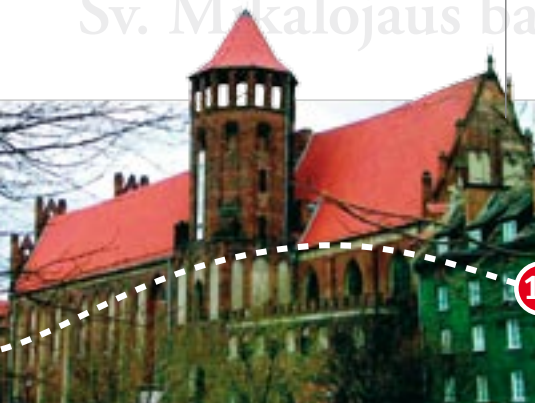
Tyli gatvelė per amžius traukia artistus, stebina savo romantika. Akligatvis, kuris veda nuo bažnyčios „Mariacka“ iki Ilgosios priekrantės, uždarytas viduramžių „Mariackos“ vartų, yra puikus senosios Gdanko statybos pavyzdys, turintis charakteringus, siaurus, turtingai dekoruotus mūrinių pastatų fasadus, kažkada priklausiusius pasiturintiems pirkliams ir auksakaliams. Šiandien Mariackos gatvėje karaliauja juvelyrų dirbtuvės ir galerijos su unikalia gintarine bižuterija. Gdankas kultivuoja daug amžių gyvuojančias pasaulinės gintaro sostinės tradicijas.

Šv. Mikalojaus bažnyčia

1813 m. spalio 10 d. nuo rusų patrankų šūvių sudegė prie šv. Mikalojaus bažnyčios buvęs dominikonų vienuolynas. Griuvėsių vietoje vėliau atsirado miesto aikštė, o dar vėliau - turgaus aikštė (Dominikonų aikštė).

Šv. Mikalojaus bažnyčia

15

Šv. Mikalojaus bažnyčia (15)

Tai seniausia Gdanko bažnyčia, kurios pagrindai siekia XII a. pabaigą. Likimo dėka tai vienintelė nesugriauta bažnyčia, išlaikiusi karų vėtras. Trejų navų gotikinė šventovė stebina savo originalumu, išskirtinai turtingu XVII a. interjeru ir aukštos klasės vėlyvojo baroko vargonų prospektu. Per amžius bažnyčia priklausė Dominikonų vienuolynui, kurios į Gdanską atvedė kunigaikštis Šventopelkas. 1260 m. popiežius Aleksandras IV dominikonams suteikė atleidimo privilegijas, kurios gyvuoja iki šių dienų – šv. Dominiko jarmarkas, populiariausia Gdanko miesto šventė, žinoma visoje Europoje.

Šv. Katerinos bažnyčia

Šv. Katerinos bažnyčia

1738 m. lapkričio 30d. ant šv. Katerinos bažnyčios bokšto buvo įrengtas Olandijoje pagamintas cerilonas su 37 varpais. Visa tai sudegė 1905 m. liepos 3 d., o 1989 m. „sugrįžo“ kopijos formoje. Dabar čia kasmet vyksta Gdanko Cerilonų festivaliai, kurių metu groja virtuozai iš visos Europos

16

Šv. Katerinos bažnyčia (16)

Senoji miesto senosios parapiinės bažnyčios pradžia siekia XIII a. Jos interjerą puošia Antono Miolerio ir Izaoko van den Blocko piešiniai. Čia yra garsaus astronomo Jano Heweliuszo epitafija ir antkapio plyta. 76 metrų aukščio bažnyčios bokšte yra įmontuotas cerilonas, tai XVI a. instrumento kopija. Bokštą puošiantis Jakubo van den Blocko projektuotas „šalmas“, vadinamas „miesto karūna“, jau iš tolo prikausto žvilgsnį. Šalia šv. Katerinos bažnyčios savo sanktuarius turi kitos šventenybės: XIV ir XV amžių sandūroje statyta šv. Brigitos (17) bažnyčia įėjo į istoriją 1980 m. darbininkų streiko metu, kaip antikomunistinės opozicijos apsisaugojimo ir susitikimų vieta. Šiuo metu čia yra statomas puikus gintarinis altorius. Apžiūrint Gdanko gotikinio stiliaus bažnyčias, verta aplankyti: šv. Jano bažnyčią (18), šv. Elžbietos bažnyčią (19), šv. Juzefo bažnyčią (20), šv. Petro ir Povilo bažnyčią (21) ir trijų navų, išskirtinio grožio bokštais pasipuošusią pranciškonų šv. Trejybės bažnyčią (22).

Nacionalinis muziejus

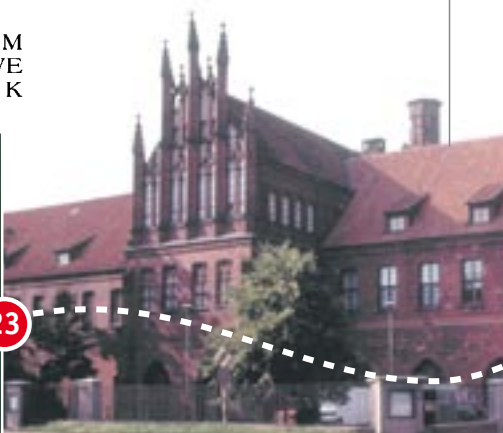
Garsūs Gdansk baldai nuo senų senovės į miestą traukia išskirtinius klientus. Jų gamintojai, pasinaudodami geriausiais nyderlandų baldų pavyzdžiais, išdirbo savo „Gdansk stilių“ ir laikėsi savo „skonio“. Iš geriausių medžio rūšių Gdansk staliai, dailidės dirbo stalus, lovas, spintas, spinteles laikrodžiams, komodas, savo dirbiniais dabino kabinetus, senuosius namus ir jų spiralinius laiptus. Ne vienas toks baldas stovėjo karališkuose dvaruose. Gdansk baldų kolekcijų rinkinių turi Nacionalinio muziejaus Senojo meno skyrius.

MUZEU
NARODOWE
GDAŃSK

23

Nacionalinis muziejus (23)

Dalinai perstatytu vidumi, priklausantis prie šv. Trejybės bažnyčios senojo gotikinio pranciškonų vienuolyno, dengia muziejaus Senosios dailės skyriaus rinkinius: flamandų, Lenkijos ir Gdansk tapybos darbus, Gdansk ir šiaurės Europos stiliaus baldus, keramikos, aukso ir alavo, artistinės kalvystės dirbinius. Be abejo, vertingiausių muziejaus eksponatų yra garsūs Hanso Hemlingo triptikas „Paskutinis teismas“, pripažintas kaip puikiausias artisto darbas, kurį XV a. pavogė ir šv. Marijos bažnyčiai padovanojo Gdansk kapitonas Paulas Beneckas. Muziejuje sukauptas gausybės nuostaba galima apžiūrėti ir Abatų rūmuose bei jų svirne Olivoje.

24

Senamiesčio rotušė

Pirmoji Senojo miesto rotušė minima jau 1382 m. Šiuometinis pastatas toje pačioje vietoje buvo pastatytas 1587-1595 m.

Senojo miesto rotušė (24)

Gražus, filigranuotas, pastatytas iš plytų pastatas, kurį apjungia į dangų besiveržiantis strėliškas bokštelis, yra puikus, labiausiai miesto architektūroje matomas nyderlandų manierizmo pavyzdys. Senojo miesto rotušė byloja apie Gdansk istorijos fenomeną: kažkada egzistavusius du nepriklausomus miesto valdžios centrus ir su tuo susijusias dvi – Senojo ir Centrinio miesto rotušes. Būtent Senojo miesto rotušėje sėdėjo prisiekusysis, miesto tarybos narys, žinomas astronomas ir aludaris Janas Heveliuszas. Be labai įdomaus objekto interjero, XVII a. puikių lubų su alegoriniais piešiniais, puikių spiralinių laiptų, dėmesį taip pat pritraukia pagrindinis akmeninis portalas, papuoštas besišypsančių dorybių personifikacijomis. Šiuo metu čia yra įsikūręs Gdansk Pabaltijo Kultūros Centras.

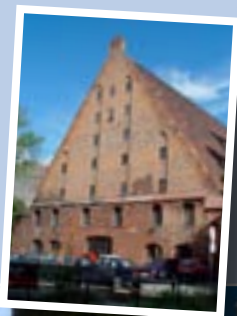
Didysis malūnas

Kertantis senąjį miestą Radunio kanalas buvo energijos šaltinis ir jau viduramžiais jis buvo panaudojamas pramonės poreikiams. Salelės išsišakojime 1350 m. buvo pastatytas didžiausias viduramžių Europos pramonės objektas.

Didysis malūnas (25)

Tai išskirtinis viduramžiškos architektūros objektas, turintis labai didelį, charakteringą nuolaidų stogą, pastatytas senamiestyje ant Radunio kanalo kranto, buvo didžiausia pramonės investicija tuometinėje Europoje. Jis atliko malūno, svirno ir kepyklos funkcijas. Šiandien malūno gotikiname viduje, kur dar galima apžiūrėti išlikusius didžiuosius malūno ratus, yra įsikūręs prekybos centras.

Svirtis

Medinė, milžiniška svirties ratų konstrukcija, varoma darbininkų jėga, viršutinio keltuvo dėka įgalina pakelti svorį į 27 m. aukštį. Žemutinis keltuvas kartu su viršutiniu galėjo pakelti keturių tonų krovinį į 11 m. aukštį.

Svirtis (26)

Esanti ant Motlavos upės kranto, labiausiai charakteringa istorinė įžymybė, vienareikšmiškai siejasi su Gdanskio miestu. Tai didžiausias viduramžiškas Europos uosto keltuvas, naudotas kroviniams iš laivų iškrauti ir laivų stiebams statyti, o tuo pačiu atliko ir netipiškos architektūros miesto vartų funkciją. Jo viduje yra rekonstruotas ir veikiantis varomasis mechanizmas – tai milžiniškas medinis ratas, kuris kažkada sukosi judinamas žmonių kojų jėgos. Dabar didinga svirtis, kaip puikus uosto statybos istorinis pavyzdys, sudaro vieną iš puikiausių turtingos Centrinio jūros muziejaus (27) ekspozicijos eksponatų, o jo pastatai – istoriniai svirnai stovi priešpriešais – kitoje Motlavos upės pusėje, Oloviankos saloje.

Jūros švyturys

Kažkada šis jūros švyturys turėjo retą instrumentą – laiko rutulį. Jo pakėlimas ir nuleidimas kiekvieną dieną popiet leido laivų kapitonams tiksliai nustatyti chronometrus.

Jūros švyturys

Jūros švyturys (28)

Šis švyturys yra taip pat „jūriškas“ Gdanko miesto akcentas, kuris stovi „Naujajame uoste“. Tai vienas iš gražiausių Baltijos jūros švyturių, pastatytas XIX a. pabaigoje, kuris buvo ir orientaciniu tašku. Jame buvo įmontuotas nepaprastas tuometinis instrumentas – laiko ratas. Šiandien čia su nuostaba galima apžiūrėti optinius istorinius įrenginius ir jūros švyturių parodą, o iš bokšto – išsitiesusią Gdanko įlankos uosto panoramą, o taip pat ir jos „seserį“ amžininę – Vyslos žiočių tvirtovės bokšto švyturį.

Vyslos žiočių tvirtovė

Vyslos žiočių tvirtovė

Vyslos žiočių tvirtovė iš pradžių buvo mediniu apsaugos punktu. Prie Vyslos žiočių 1379 – 1382 m. ją pastatė kryžiuočiai. Tvirtovė buvo statoma etapais. Iš pradžių 1482 m. buvo pastatytas apvalus švyturio bokštas, kuris tarnavo kaip jūros švyturys.

Vyslos žiočių tvirtovė (29)

Vienas iš didžiausių pasaulyje išlikęs militarinės architektūros paminklas, kurio pradžia siekia XV amžių. Daug kartų perstatyta, strategiškai milžiniška fortifikacija per amžius saugojo vartus į Lenkiją. Ji yra neapsakomai brangus eksponatas, primenantis veiksmus, susijusius su jūra Lenkijos pakrantėje. Iš čia būtent 1627 metais išplaukė lenkų flotilė į pergališką kovą su švedais prie Olivos. Atplaukiančius laivus iš bastijono sveikino patrankų šūviai ir virš tvirtovės besiplaikstanti vėliava su baltu ereliu.

Fortas

Fortas

Forto teritorijoje, 20 ha plote bus pastatytas Pajūrio mokslo ir technikos reprezentacinis centras „Hewelianum“.

Fortas (30)

Svarbią rolę miesto gyvenime taip pat vaidino unikali militarinės architektūros objektų visuma. Forto istorija, Gdanskio tirtovė esanti Miesto Fortifikacijos Kultūros parko teritorijoje siekia XVII amžių. Tai rišasi su garsiąja Gdanskio miesto rusų armijos apgultimi XVIII amžiuje, pasibaigusia spektakuliariu antplūdininkų nugalėjimu, o taip pat su Napoleono armijos ataka, kuriai 1807 m. vadovavo maršalas Lefebvre. Pats imperatorius Bonapartas manė, kad „Gdanskas yra raktu viskam“, jis prisidėjo prie forto modernizacijos ir didelės kazematinės artilerinės baterijos statybos, taip vadinamos „Napoleono redutu“.

Tūkstantmečio kryžius (31)

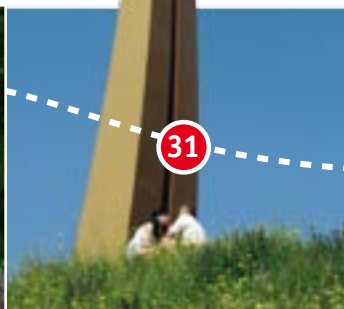
Pastatytas ant Jerolimijos bastiono, forto gynybinės sienos, matomas net iš jūros, virš Gdanskio miesto iškilęs milžiniškas kryžius, kuris įamžino krikščionybės 2000 metų jubiliejų,

Neegzistuojančių kapinių kapinės

Per amžius Gdanskas buvo atskira „miesto respublika“, sudaryta iš etninio tiglaus, buvo vieta tinkamai ir kūrybiškai koegzistuojančioms kultūroms, religijoms, kalboms. Čia gyveno lenkai, vokiečiai, olandai, škotai, anglai, kurie buvo įvairių tikėjimų: protestantai, katalikai, žydai, hugenotai, menonitai.

Gdanskas buvo atviru ir tolerantišku miestu, tinkamai komponuojantis skirtingus kintamumus į nepakartojamą peizažą. Neegzistuojančių kapinių kapinės bereikšmio laiko atžilgiu yra būties ir pagarbos ženklas, šiandienos kartų sukurtas tiems, kurie praėityje kūrė Gdanskio visuomenę.

tūkstantmetį, susijusį su šv. Vojciecho didžiuoju Gdanskio miesto gyventojų krikštu, simbolizuoja ir žingsnį į naują miesto tūkstantmetį, kurio didelės išsklaidės vyko 1997 metais.

Neegzistuojančių kapinių kapinės (32)

Jau vien savo išskirtiniu užrašu ir įdomia forma paminklas įamžina Gdanske neišlikusias laidojimo vietas, kurios audringų laikmečių ir karų vėtrų buvo sunaikintos. Paminklas pastatytas norint pagerbti visus, kurių vardai ir pavardės nėra žinomi, kurie buvo skirtingų tautybių ir skirtingų tikėjimų, taip pat paminklas skirtas visiems tiems, kurie Gdanske gyveno ir jame mirė. Tai jaudinanti, reta savo paskirtimi nekropolija, simboliškai primenanti šventyklos planą, kurį kuria gyvi medžiai, akmeninės kolonos savo forma primenančios negyvas, perskeltus kelmus, o granitinė aukštesnė plyta yra paramstyta senais antkapiniais paminklais.

Paminklas Lenkijos pašto gynėjams (34)

Paminklas Lenkijos pašto gynėjams, sufleruojant pristato mestą siuntinį, kuris sužeidžia paštininką, ir karabiną perduodama pergalės deivei Nikei.

Paminklas „Westerplatte“ gynėjams

Vokiečių armijos vadai manė, kad užkariauti „Westerplatte“ – tai paprastas uždavinys. Tuo metu saujelė lenkų karių ištvermingai 7 d. gynė tą žemės lopinėlį, tuo užsitarnaujant priešų pagarbą. Priešas su pagarba priėmė kapituliuojantį vadą, majorą Henriką Sucharskį.

Lenkijos pašto pastatas (33)

1844 m. statytas senasis karinis lazaretas, kuris nuo 1925 m. yra lenkų pašto ir telegrafo direkcijos laisvame Gdansko mieste buveinė. Į istoriją pastatas pateko 1939 m. rugsėjo mėn., tai susiję su tragiškais Lenkijos pašto gynybos įvykiais. Šiandien čia yra įsikūręs Lenkijos pašto muziejus, kurio sukaupti eksponatai atskleidžia Gdansko miesto pašto istoriją amžių tėkmėje. Čia galima pamatyti telekomunikacijos techniką ir dokumentus, primenančius paštininkų dydvyriškumą. Neatsitiktinai yra pastatytas pilnas ekspresijos ir dinamikos Lenkijos Pašto Gynėjų paminklas (34). Kita svarbi vieta, skirta jų martirologijai, yra kapinės Zaspoje. Ten yra pastatytas paminklas fašizmo aukoms pagerbti.

„Westerplatte“ gynėjų paminklas (35)

Gdanske, 1939 m. rugsėjo 1 –ąją, 4.45 val. šūvais iš šarvuotio „Schleswig – Holstein“ prasidėjo antrasis pasaulinis karas. Didvyriška, neturinti palyginimų, 182 narius turinti įgulos kova, saugojusi „Westerplatte“, vadovaujama majoro Henriko Sucharsko, tapo lenkų pasipriešinimo prieš fašistinius užpuolikus simboliu. Gdansko gynėjų garbei pastatytas akmeninis monumentas, išaugantis iš didelio žalio kupolo prie jėgimo į uostą, primena į žemę įdurtą kardą. Įsimintinus įvykius dokumentuoja netoli esanti ekspozicija „Wartownia Nr. 1“

Paminklas kritusiems laivų statytojams

XX a. aštuoniasdešimtajame dešimtmetyje netoli paminklo kritusiems laivų statytojams vyko „Solidarnosc“ narių demonstracija, kuri buvo milicijos brutaliai išvaikyta.

Paminklas kritusiems laivų statytojams (36)

Didingas kaip trys kryžiai su inkarais – tai vilties simbolis, primenantis 1970 m. gruodžio mėn. darbininkų streikų kruvinąsias aukas. Prie laivų statyklos vartų, kur dabar stovi paminklas, buvo reikalaujama teisių, - tai vienas iš pagrindinių streikuojančių Gdansko laivų statyklos darbuotojų tuometinių postulatų. 1980 m. kryžiai iš nerūdijančio plieno buvo pastatyti pačių laivų statyklos darbininkų. Jie yra 42 m. aukšči ir sveria beveik 140 tonų. Prie šio paminklo beveik niekada nevysta gėlės, jį aplanko visos Gdanske besisvečiuojančios oficialios delegacijos.

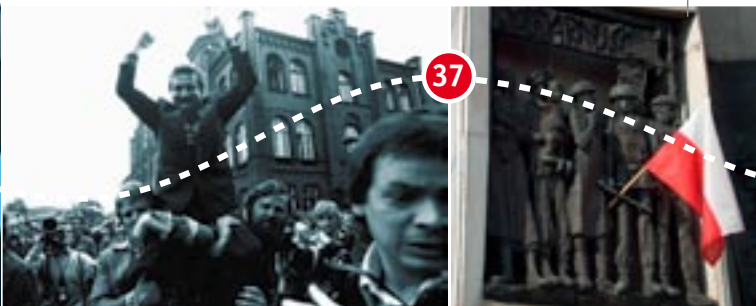

Muziejus „Solidarnosc“

SOLIDARNOSĆ

Muziejus „Solidarnosc“

Lentelės su 21 postulatu, užrašytos Gdansko laivų statykloje streiko metu, 2003 m. spalio 16 d. buvo įtrauktos į UNESCO „Pasaulio atminimo“ sąrašą.

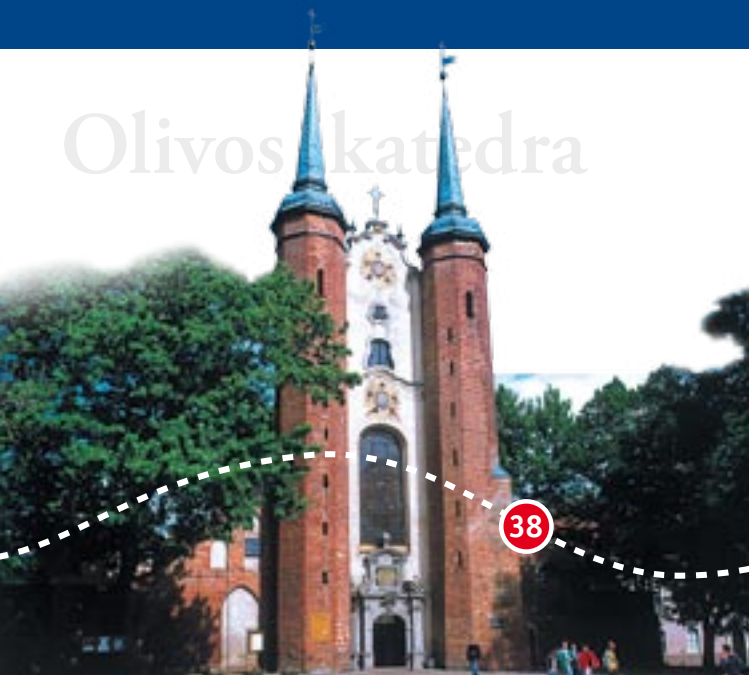

Muziejus „Solidarnosc“ (37)

Tai stulbinanti „Kelio į laisvę“ multimedinė paroda veikianti istorinėje Gdansko laivų statyklos „BPH“ salėje, esanti netoli paminklo „Kritusiems laivų statytojams“, pristato audringus paskutiniojo amžiaus ketvirčio istorinius įvykius – lenkų kovas už laisvę ir teisingumą. Čia yra garsiosios „lentelės“ su 21 postulatu iš 1980 –ųjų rugpjūčio mėnesio, jos parašytos ranka ant dviejų medinių plokščių. UNESCO sprendimu tai pateko į „Pasaulio atminimo“ sąrašą, kaip dokumentas, bylojantis ypatingas visuomenės ir humanistines vertybes, turinčias reikšmingą įtaką visai Europos istorijai. Istoriniai Berlyno ir laivų statyklos mūrai, kuriuos kažkada įveikė Lechas Walensa, primena, kokia buvo mūsų Europos dalies kelio į laisvę pradžia.

Olivos katedra

Oliva

Abatų rūmuose Olivoje yra įsikūręs Nacionalinio muziejaus Šiuolaikinio meno skyrius. Pastovi galerija pristato rinkinius, kurie dokumentuoja lenkų meną po 1945 m. Šiuo metu ekspozicijoje yra apie 300 garsiausių lenkų menininkų darbų.

Olivos katedra (38)

Oliva – tai tylus, gražus Gdanskio miesto rajonas, vaizdingai įsipinantis į miškingą Trimiesčio kraštovaizdžio parką, apdainuotas garsaus keliautojo Aleksandro von Humbolto, kaip trečioji gražiausia vieta pasaulyje. Olivą išskiria puikus cistersų laikų parkas, suprojektuotas sodo architektūros meistro Andre La Notre XVIII a.pab. – XIX a. pradž., susideda iš prancūziškojo sodo ir angliškojo parko. Čia galima stebėtis J.I. Kraszewskio aprašyta alėja ir 1920 m. įrengtu alpinariumu, oranžerija, grotomis ir kaskadomis. Pasivaikščiavimas tarp senų aukštų medžių, retai sutinkamų vertingų augalų rūšių Jus nuves į Olivos Katedrą. Ji pastatyta XIII a. kaip viena iš cistersų šventyklų, gotikinė, trijų navų su skliautais bazilika, primenanti lotyniškąjį kryžių, yra 107 metrų ilgio

ir yra ilgiausia bažnyčia Lenkijoje. Puikiam savo interjere katedra slepia daug meno grožybių: pagrindinis baroko stiliaus altorius ir 20 šalutinių altorių, rokoko stiliaus sakykla, daug renesanso laikų cistersų vienuolyno geradarių portretų. Katedros puošmena - tai garsūs rokoko stiliaus vargonai, pagaminti garsių meistrų – Jano Wulfo ir Federyko Rudolfo Dolittzo, - tai instrumentas, skleidžiantis nepaprastus garsus, kuriuos atkartoja nuostabūs aido efektai. Ypatingą vargonų išskirtinumą pabrėžia judančios dekoracijos – žvaigždės, angelų dūdelės ir varpeliai, kurie įsijungia jiems grojant.

Kai kurie pastovūs kultūriniai renginiai

Kai kurie pastovūs kultūriniai renginiai:

Žvaigždžių festivalis (liepos mėn. 1-5 d.)

Garsus artistinis susibūrimas, festivalio formulė yra „dell'arte“, jame dalyvauja įžymiausi lenkų artistai.

Gdansko Vasaros Muzika (Liepos – rugpjūčio mėn.)

Klasikinės muzikos koncertų ciklai, vykstantys puikioje amfiteatro scenoje ant Motlavos upės kranto, kuriuose dalyvauja pasaulinės žvaigždės.

Tarptautinis vargonų muzikos festivalis Olivos katedroje

(Liepos – rugpjūčio mėn.)

Senieji ir šiuolaikiniai vargonų muzikos garsūs kūriniai, atliekami pasaulinio garso virtuozų.

Tarptautinis vargonų, choro ir kamerinės muzikos festivalis

(Liepos – rugpjūčio mėn.)

Penktadieniniai vargonų, chorų ir solistų, kamerinių ir simfoninių orkestrų koncertai puikioje bazilikoje „Mariacka“.

Tarptautinis gatvės ir plenerų festivalis „FETA“ (Liepos mėn. vidury)

Dideli ir maži teatro pristatymai, istorinių Gdansko miesto gatvių skersgatviuose.

Tarptautinis jachtų susibūrimas „Baltic Sail“

(Antrąjį liepos mėnesio pusę)

Spalvinga burių šventė istorinėje Gdansko miesto širdyje: regatos, buriuotojų paradai ir dainų apie jūrą festivalis.

Gdansko „Carilonų“ festivalis (Pirmasis rugpjūčio dešimtadienis)

Nuo barokinių iki naujausių muzikinės literatūros kompozicijų „carillon“ darbų peržiūra.

Šekspyro festivalis (Pirmasis rugpjūčio dešimtadienis)

Tarptautinė įdomiausių nepalyginamų meistro iš Staffordo dramų inscenizacijų peržiūra.

Šv. Dominiko jomarkas (Pirmosios trys rugpjūčio savaitės)

Pilna šurmilio ir populiarumo fiesta po visą Gdanską, savo šaknimis siekianti XIII a., perpildyta labai turtingomis kultūrinėmis programomis.

Švenčių kalendorius ir turistinė bazė:

www.gdansk.pl

Gdansko centras

1 Aukštieji vartai	22 Šv. Trejybės bažnyčia
2 Įėjimas į Ilgąją gatvę	23 Nacionalinis muziejus
3 Didysis arsenalas	24 Senojo miesto rotušė
4 Šv. Jurgio brolijos dvaras	25 Didysis malūnas
5 Auksiniai vartai	26 Svirtis
6 Uphageno namas	27 Centrinis jūros muziejus
7 Centrinio miesto rotušė	28 Jūros švyturys
8 Neptūno fontanas	29 Vyslos žiočių tvirtovė
9 Artuso dvaras	30 Fortas
10 Naujasis posėdininkų namas	31 Tūkstantmečio kryžius
11 Auksinis namas	32 Neegzistuojančių kapinių kapinės
12 Žalieji vartai	33 Lenkijos pašto pastatas
13 Švenčiausios Mergelės Marijos bažnyčia	34 Paminklas Lenkijos pašto gynėjams
14 Karališkoji koplyčia	35 "Westerplatte" gynėjų paminklas
15 Šv. Mikalojaus bažnyčia	36 Paminklas kritusiems laivų statytojams
16 Šv. Katerinos bažnyčia	37 Muziejus „Solidarnosc“
17 Šv. Brigitos bažnyčia	38 Olivos katedra
18 Šv. Jono bažnyčia	39 Abatų rūmai
19 Šv. Elžbietos bažnyčia	
20 Šv. Juozapo bažnyčia	
21 Šv. Petro ir Povilo bažnyčia	

